

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 579/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ľubou Berezňaninovou, PhD., Hlavná 45, Prešov, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 237/2021 z 29. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. júla 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) namietaným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom súdneho konania v právnej veci žalobkyne [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „žalobkyňa“), proti sťažovateľovi v postavení žalovaného, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Košice I (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 36 C 148/2006 o zaplatenie sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom.
3. Žaloba bola na okresnom súde podaná 20. júna 2006 z titulu vrátenia pôžičky, ktorú žalobkyňa poskytla sťažovateľovi.
4. Sťažovateľ s uplatneným nárokom žalobkyne od počiatku nesúhlasil a vzniesol aj námietku premlčania. Dňa 12. novembra 2009 žalobkyňa vzala čiastočne žalobu späť a zotrvala na zaplatení sumy 2 778, 29 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia a na zaplatení

sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom z titulu pôžičky, ktorú sťažovateľovi poskytla na dofinancovanie nehnuteľnosti, ktorú tento nadobudol na základe kúpnej zmluvy č. 2003/001170/KZN/33 uzavretej s mestom Košice.

5. Rozsudkom okresného súdu č. k. 36 C 148/2006-236 z 12. januára 2011 súd zastavil konanie v rozsahu späťvzatej časti žaloby a žalovaného zaviazal na zaplatenie sumy 5 533,38 eur s príslušenstvom.

6. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľa rozsudkom č. k. 3 Co 85/2011-302 zo 16. októbra 2012 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti zaplatenia sumy 2 778,29 eur s príslušenstvom a v časti zaplatenia sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom žalobu zamietol.

7. Najvyšší súd na dovolanie žalobkyne uznesením č. k. 2 Cdo 244/2013-366 z 31. júla 2014 zrušil rozsudok krajského súdu.

8. Krajský súd vo veci rozhodol v poradí druhým rozsudkom č. k. 3 Co 900/2014-380 z 22. decembra 2016 tak, že potvrdil výrok rozsudku súdu prvej inštancie, čo sa týka povinnosti sťažovateľa zaplatiť žalobkyni sumu 2 778,29 eur s príslušenstvom, a zrušil výrok, čo sa týka zaplatenia sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Predmetom konania tak zostal nárok žalobkyne v rozsahu sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom, o ktorom rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 36 C 148/2006-776 z 24. júna 2019 tak, že sťažovateľa zaviazal na zaplatenie sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom.

10. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co/402/2019 z 20. mája 2021 tak, že potvrdil výrok rozsudku, ktorým bol sťažovateľ zaviazaný na zaplatenie sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom.

11. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie.

12. Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 5 Cdo 237/2021 z 29. marca 2023 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) tak, že dovolanie zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

13. Podstatou argumentácie sťažovateľa je skutočnosť, že podľa jeho názoru je napadnuté rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné.

14. Dovolací súd vyslovil prípustnosť dovolania sťažovateľa podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a zamietnutie dovolania odôvodnil najmä tým, že sa nestotožnil s námietkou sťažovateľa, že procesným postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd bol toho názoru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je preskúmateľný.

15. Podľa sťažovateľa krajský súd vychádzal pri posudzovaní dôvodnosti námietky premlčania iba zo samotnej skutočnosti, že žaloba ako taká bola na súde podaná 20. júna 2006, a teda včas. Dovolací súd vôbec neprihliadol na to, na základe akých skutkových tvrdení bola táto žaloba

podaná a žalobkyňou vecne vymedzená. Z obsahu tejto žaloby totiž jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa sa proti sťažovateľovi ako žalovanému domáhala zaplata celj pôvodne žalovanej sumy, t. j. vrátane sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom z titulu pôžičky, ktorú mu mala poskytnúť. O bezdôvodnom obohatení či dôvode poskytnutia predmetnej sumy v žalobe nie je ani zmienka.

16. Z textu žaloby, ktorú žalobkyňa [REDAKOVANÉ] podala na príslušnom súde 20. júna 2006, vyplýva, že skutkovo svoj nárok uplatnený proti sťažovateľovi vymedzila tak, že z jej strany išlo o pôžičku, ktorú mala sťažovateľovi poskytnúť 23. septembra 2003 v sume 83 000 Sk (2 755,09 eur).

17. Dovolací súd sa stotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu, ktorý námietku premlčania posúdil iba a výlučne s ohľadom na dátum podania žaloby vo vzťahu k dátumu vzniku bezdôvodného obohatenia. Tento postup všeobecných súdov je však nepostačujúci. Podľa názoru sťažovateľa tento postup rozhodne nezodpovedá kritériám náležitého odôvodnenia rozhodnutia v intenciách § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP.

18. Sťažovateľ už v dovolaní uviedol a namietal, že ani súd prvej inštancie, ani odvolací súd sa nezaoberali skutkovými okolnosťami prejednávanej veci, a to najmä pokiaľ išlo o vyhodnotenie dôvodnosti ním vznesenej námietky premlčania. Sťažovateľ dôvodil tým, že žaloba síce bola podaná včas, t. j. v 2-ročnej subjektívnej premlčacej dobe, avšak skutkovo bol nárok žalobkyne v žalobe definovaný ako vrátenie pôžičky. Teda išlo zjavne o kvalitatívne iný nárok ako bezdôvodné obohatenie, ktorý súdy zjavne vyhodnotili ako nepremľčaný z dôvodu, že žaloba bola na súde podaná včas (t. j. 20. júna 2006). Žalobkyňa však v tejto včas podanej žalobe vôbec netvrdila a neuvádzala také skutkové okolnosti, ktoré by akýmkoľvek spôsobom znamenali vznik bezdôvodného obohatenia. Žalobkyňa až v priebehu súdneho konania začala vo vzťahu k sume 2 755,09 eur, ktorá napokon ostala predmetom prejednávanej veci, tvrdiť, že táto bola sťažovateľovi poskytnutá na účely financovania kúpy nehnuteľnosti od mesta Košice. K prevodu tejto nehnuteľnosti sťažovateľom na inú osobu došlo 8. novembra 2004 a od tohto dátumu začala plynúť premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 2 755,09 eur.

19. Pokiaľ žalobkyňa podala žalobu na súde 20. júna 2006, musela už v tom čase vedieť o tom, že zo strany sťažovateľa malo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na jej úkor, a teda nič jej nebránilo v tom, aby už v tejto žalobe uviedla všetky relevantné skutkové tvrdenia a dôkazy, ktoré by tomu nasvedčovali. V žalobe však chýba akékoľvek tvrdenie o existencii bezdôvodného obohatenia či dokonca skutkový dôvod údajnej pôžičky v sume 2 755, 09 eur (resp. v sume 83 000 Sk). Žalobkyňa v nej tvrdí iba to, že suma, ktorej zaplata sa proti sťažovateľovi domáha, mu bola poskytnutá ako pôžička, ktorú jej sťažovateľ nevrátil.

20. Žaloba podaná na okresnom súde 20. júna 2006 neobsahuje také tvrdenia žalobkyne a dôkazy o nich, ktoré by nasvedčovali vzniku a existencii bezdôvodného obohatenia sťažovateľa na úkor žalobkyne, a preto podľa názoru sťažovateľa takáto žaloba nemohla v súlade s § 112 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) spôsobiť spočívanie premlčacej lehoty týkajúcej sa nároku na zaplata sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom.

21. Podľa názoru sťažovateľa bolo úlohou všeobecných súdov pred konštatovaním o nedôvodnosti námietky premlčania vznesenej sťažovateľom zistiť presný moment, keď sa v konaní po podaní

žaloby po prvý raz objavilo tvrdenie žalobkyne o tom, že sumu 2 755,09 eur mu poskytla na dofinancovanie kúpnej ceny nehnuteľnosti nadobudnutej od mesta Košice. Takéto zistenie však chýba v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie, v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu (a to napriek tomu, že zopakoval a doplnil dokazovanie práve na účely zistenia, či došlo k bezdôvodnému obohateniu a kedy sa tak stalo), ako aj v odôvodnení napadnutého rozsudku dovolacieho súdu. To znamená, že napriek právoplatne skončenému súdnemu konaniu v neprospech sťažovateľa, tento dosiaľ nepozná dôvod, ktorý viedol všeobecné súdy s ohľadom na vykonané dokazovanie k záveru o nedôvodnosti ním vznesenej námietky premlčania.

22. Pokiaľ však žalobkyňa v žalobe uviedla, že všetky ňou uplatnené nároky uplatňuje z dôvodu nevrátenej pôžičky, je táto žaloba síce podaná včas, avšak nie v rozsahu sumy 2 755,09 eur, ktorá zjavne nebola pôžičkou, ale bezdôvodným obohatením, a teda nemohla byť uplatnená včas. Tento nárok bol uplatnený nesprávne, čo má ten hmotnoprávny následok, že v rozsahu tejto sumy premlčacia lehota plynula ďalej, t. j. nedošlo k jej spočívaniu podľa § 112 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba vo vzťahu k tejto sume plynula, až dokiaľ nedošlo k riadnemu uplatneniu tohto nároku, t. j. kým žalobkyňa nezačala tvrdiť a preukazovať existenciu skutkových okolností nasvedčujúcich bezdôvodnému obohateniu. Sťažovateľ zastáva názor, že žalobkyňa po prvý raz pred súdom uviedla, že sumu 2 755,09 eur mu poskytla na dofinancovanie kúpy nehnuteľnosti od mesta Košice až v písomnom podaní z 12. novembra 2009, ktorým zároveň čiastočne vzala žalobu späť. Následne konajúci súd preveril toto tvrdenie, keď z písomného oznámenia mesta Košice z 22. októbra 2010 zistil, že sťažovateľ zostatok kúpnej ceny uhradil prevodom zo svojho účtu v 2 splátkach: 26. septembra 2003 v sume 57 500 Sk a 8. októbra 2003 v sume 28 541 Sk. Uvedené skutočnosti museli byť žalobkyňi známe už v čase podania žaloby, t. j. 20. júna 2006, napriek tomu ich v žalobe neuviedla. Urobila tak až v podaní z 12. novembra 2009. Aj to stále tvrdila, že išlo z jej strany o pôžičku na splátky kúpnej ceny nehnuteľnosti. Teda ani v tomto podaní netvrdila, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia sťažovateľom na jej úkor.

23. Všeobecné súdy sa dosiaľ vôbec nezaoberali tým, že zmena žaloby spočívajúca v tom, že pôvodne sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy 2 755,09 eur z titulu vrátenia pôžičky a až neskôr (v podaní z 12. novembra 2009) po prvý raz uviedla nové skutočnosti, ktoré znamenali zmenu nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, bola takou zmenou, ktorá mala hmotnoprávny charakter. Keďže aj plynutie premlčacej doby je hmotnoprávnym inštitútom, bolo nevyhnutnou povinnosťou konajúcich súdov sa zaoberať tým, či žalobkyňa svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnila včas a riadne. Takéto skúmanie však rozhodne nemôže spočívať iba a výlučne v tom, že odvolací súd po doplnení a zopakovaní dokazovania v odôvodnení rozsudku uvedie a vychádza iba a výlučne z dátumu podania žaloby na súde. Podstatný je v tomto smere práve obsah žaloby – skutkové tvrdenia v nej uvedené a dôkazy k nej priložené. Iba tak možno s určitosťou zistiť a spoľahlivo konštatovať, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia dodatočne uplatnený žalobkyňou bol uplatnený včas, t. j. v 2-ročnej subjektívnej lehote, ktorá podľa názoru odvolacieho súdu, s ktorým sa zjavne stotožnil aj dovolací súd, uplynula najneskôr 8. novembra 2006, z čoho všeobecné súdy usúdili, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia bol uplatnený včas.

24. Ku skutkovej zmene (doplneniu) žaloby a premlčaniu sa žiada podľa názoru sťažovateľa uviesť, že s takouto zmenou sa spájajú aj hmotnoprávne účinky spočívajúce najmä v plynutí premlčacej doby. Táto prestáva plynúť (spočíva) iba vo vzťahu k tomu právu, ktoré žalobca v podanej žalobe

skutočne uplatnil. Vo vzťahu k neuplatnenému právu premlčacia doba plynie ďalej (nespočíva). Platí to nielen pokiaľ ide o kvantitatívne uplatnenie nároku (čo sa týka jeho výšky), ale aj o kvalitatívne uplatnenie (čo sa týka jeho právneho titulu, ktorý vyplýva zo skutkového odôvodnenia požadovaného nároku obsiahnutého v podanej žalobe). Ak teda dôjde ku kvalitatívnej zmene uplatneného nároku bez vplyvu na jeho výšku, premlčacia doba začne spočívať až momentom doručenia podania (oznámenia) súdu, ktoré obsahuje toto nové alebo iné skutkové vymedzenie uplatneného nároku. A práve k takejto situácii zjavne v prejednávanej právnej veci sťažovateľa došlo. Všeobecné súdy však bez relevantného dôvodu na takto zmenený skutkový stav s ohľadom na vznesenú námietku premlčania vôbec nereflektovali. Ani jeden z konajúcich všeobecných súdov sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal kvalitatívnou zmenou nároku, ktorý bol pôvodne v žalobe uplatnený. Pritom táto zmena a jej dopad na ďalšie súdne konanie, ako aj úspech či neúspech žalobkyne boli zásadné. Aj preto sťažovateľ zastával názor, že z dôvodu neskúmania a neodôvodnenia ním namietaných skutočností došlo zo strany všeobecných súdov k založeniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd sa však s tým nestotožnil a dovolanie zamietol.

25. Napadnutý rozsudok dovolacieho súdu, pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú sťažovateľom a jej vplyv na výsledok súdneho konania o zaplatenie sumy 2 755,09 eur s príslušenstvom, trpí nepreskúmateľnosťou, a teda je arbitrárny.

26. Sťažovateľ zastáva názor, že v situácii, keď všeobecné súdy, počnúc súdom prvej inštancie a končiac dovolacím súdom, jeho námietku premlčania vyhodnotili len s ohľadom na to, či žaloba ako taká bola podaná včas, bez ohľadu na jej skutkové vymedzenie a priložené dôkazy, išlo o nesprávny – svojvoľný (arbitrárny) procesný postup, ktorý zároveň nebol nijakým spôsobom v odôvodneniach rozhodnutí týchto súdov vysvetlený. O to viac, že v jednom z predchádzajúcich rozhodnutí odvolacieho súdu (hoci bolo neskôr rozhodnutím najvyššieho súdu zrušené) bola námietka premlčania práva žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vyhodnotená ako dôvodná.

27. Sťažovateľ trvá na tom, že ním vznesená námietka premlčania nároku žalobkyne na zaplatenie sumy 2 755,09 eur je dôvodná, a to preto, lebo napriek tomu, že vo veci rozhodol už aj dovolací súd, nijako nevysvetlil (neodôvodnil) jej nedôvodnosť. Pokiaľ sa dovolací súd stotožnil s názorom odvolacieho súdu, ktorému na vyhodnotenie námietky premlčania stačilo overiť iba dátum podania žaloby na súde, sťažovateľ je toho názoru, že takéto jednoduché nazeranie na odôvodnenie kľúčovej otázky, od ktorej nepochybne závisí konečné rozhodnutie, je nepostačujúce, pokiaľ ide o platné štandardy odôvodnenia súdnych rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP.

28. Sťažovateľ sa domnieva, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nie je ústavne primeraným spôsobom odôvodnené a považuje ho za arbitrárne.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

29. Sudca IV. senátu ústavného súdu Ladislav Duditš podaním z 25. septembra 2023 v súlade s § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu, že vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] bol

členom odvolacieho senátu krajského súdu, ktorý rozsudkom č. k. 3 Co 900/2014 z 22. decembra 2016 čiastočne potvrdil a čiastočne zrušil skorší rozsudok súdu prvej inštancie v spore sťažovateľa vedenom na dnes už bývalom Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 36 C 148/2006. Po čiastočnom zrušení skoršieho rozsudku boli v tom spore vydané ďalšie rozhodnutia vrátane rozsudku napadnutého ústavnou sťažnosťou. Uvedená skutočnosť mu podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde bráni, aby mohol konať a rozhodovať vo veci sťažovateľa. Podľa čl. IV ods. 1 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) dostupného na webovom sídle ústavného súdu rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 534/2023-5 zo 4. októbra 2023 o vylúčení sudcu IV. senátu ústavného súdu Ladislava Duditša z prerokúvanej veci. Podľa čl. III ods. 1 písm. c) rozvrhu práce vylúčeného člena štvrtého senátu zastupuje člen tretieho senátu, podľa písm. d) tohto ustanovenia neprítomného vekom mladšieho člena senátu alebo z rozhodovania vylúčeného vekom mladšieho člena senátu zastupuje vekom mladší člen senátu určený podľa písmena c); týmto sudcom je člen tretieho senátu ústavného súdu Martin Vernarský.

30. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval v už uvedenom zložení na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

31. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľ namieta, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva. Napadnuté rozhodnutie sťažovateľ považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že nie je odôvodnené ústavne udržateľným spôsobom v otázke súvisiacej s uplatnením námietky premlčania.

32. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

33. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

34. Ústavný súd teda skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu č. k. 5 Cdo/237/2021 z 29. marca 2023 s ústavou a dohovorom.

35. Sťažovateľ v rámci dovolania uplatňoval dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sťažovateľ založil na tvrdení, že samotná skutočnosť, že žalobkyňa žalobu podala 20. júna 2006, nestačí na prijatie definitívneho a právne relevantného záveru v tom zmysle, že včas uplatnila právo na vydanie bezdôvodného

obohatenia v zmysle § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ dosiaľ nepozná dôvod, prečo nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2 755,09 eur nie je premlčaný

36. Najvyšší súd v tejto súvislosti v napadnutom rozhodnutí uviedol, že odvolací súd sa v danej veci odchyľil od skutkových zistení súdu prvej inštancie, preto zopakoval a doplnil dokazovanie na nariadenom pojednávaní, a tak si zadovážil rovnocenný podklad na odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 CSP. Následne logicky a zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, prečo medzi stranami sporu nebola uzatvorená zmluva o pôžičke a z akých dôvodov vyhodnotil poskytnutie finančných prostriedkov žalobkyňou na účet žalovaného ako bezdôvodné obohatenie v zmysle § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Taktiež sa náležite vysporiadal s námietkou premlčania, ktorú vzniesol sťažovateľ, a podrobne vysvetlil, prečo bola žaloba podaná na súde včas (bod 12 odôvodnenia).

37. Ďalej dovolací súd konštatoval, že pokiaľ sťažovateľ poukazuje na bod 6 rozsudku odvolacieho súdu č. k. 3 Co 900/2014 z 22. decembra 2016, v ktorom mal byť vyslovený právny záver, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2 755,09 eur je premlčaný, najvyšší súd k tomu uviedol, že odvolací súd na tomto mieste iba rekapituluje podstatný obsah skoršieho rozsudku odvolacieho súdu č. k. 3 Co 85/2011 zo 16. októbra 2012, ktorý bol v napadnutom rozsahu zrušený najvyšším súdom. Sťažovateľ tak vytrháva z rozsudku odvolacieho súdu č. k. 3 Co 900/2014 z 22. decembra 2016 iba vybranú pasáž a otázku premlčania uplatneného nároku žalobkyne si interpretuje nesprávne (bod 16 odôvodnenia).

38. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa nie je dôvodné, preto ho rozsudkom zamietol (bod 17 odôvodnenia).

39. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na to, že dokazovaním vykonaným všeobecnými súdmi nebolo preukázané, že bola riadne uzavretá zmluva o pôžičke, odvolací súd posúdil vzťah vzniknutý za skutkových okolností, ktoré nastali prijatím peňažných prostriedkov na účet sťažovateľa od žalobkyne, ako bezdôvodné obohatenie. Sťažovateľ a žalobkyňa uzavreli v ústnej forme zmluvu o podnikateľskom zámere. Sťažovateľ chcel začať prevádzkovať lekársku kliniku a žalobkyňa plánovala na kupovanom pozemku zriadiť centrum pre seniorov. Avšak sťažovateľ nehnuteľnosť následne predal, teda pôvodný právny dôvod odpadol. K vzniku bezdôvodného obohatenia objektívne došlo predajom nehnuteľnosti a objektívna premlčacia lehota začala plynúť 8. novembra 2004, keď bol povolený vklad zmluvy o prevode nehnuteľnosti. Žalobkyňa sa o predaji nehnuteľnosti nemohla dozvedieť skôr ako 8. novembra 2004, keď najskôr začala plynúť aj subjektívna premlčacia doba, a preto odvolací súd dospel k záveru, že ak žaloba bola podaná na súde 20. júna 2006, bola podaná včas.

40. Ústavný súd zastáva názor, že ak odvolací súd vyhodnotil poskytnutie finančných prostriedkov žalobkyňou na účet sťažovateľa ako bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo po tom, ako sťažovateľ predmetnú nehnuteľnosť predal, tento záver nemožno hodnotiť ako ústavne neudržateľný. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za ústavne udržateľný aj záver o začiatku plynutia premlčacej doby a záver o skutočnosti, že žaloba bola podaná včas.

41. Z relevantných častí napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že jeho odôvodnenie nenesie znaky arbitrárnosti ani extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právne závery uvedené v napadnutom rozhodnutí najvyššieho

súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. To je pre ústavný súd rozhodujúce a tomu zodpovedá aj záver najvyššieho súdu o nutnosti zamietnutia dovolania sťažovateľa.

42. Vzhľadom na už uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval, preto napadnuté rozhodnutie v predmetnom prípade nemohlo znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

43. Ústavný súd uzatvára, že v posudzovanej veci nezistil, že by napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a jeho závery, ku ktorým v napadnutom rozhodnutí dospel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne), a tým za ústavne neudržateľné. Z odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom vo veci.

44. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

45. Ak najvyšší súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k názoru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné zamietnuť, pričom vyčerpávajúcim spôsobom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a právami sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

46. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Ani z tohto hľadiska ústavný súd nezaznamenal nedostatky či inú zrejmu nespravodlivosť v namietanom rozhodnutí najvyššieho súdu. Navyše sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate opakuje svoju argumentáciu uplatnenú v rámci podaného dovolania.

47. Ku skutočnosti, že odvolací súd posúdil daný vzťah ako bezdôvodné obohatenie, ústavný súd na záver poznamenáva, že súd nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ktorú skutkovému základu veci dal žalobca alebo žalovaný. Ak žalobca alebo žalovaný uvedú právnu kvalifikáciu tvrdeného skutkového stavu veci, súd ňou nie je viazaný a vec je oprávnený právne posúdiť a rozhodnúť inak.

Iné právne posúdenie veci odvolacím súdom (bezdôvodné obohatenie namiesto žalobkyňou tvrdeného uzavretia zmluvy o pôžičke v ústnej forme) nemalo v danom prípade vplyv na spočívanie premlčacej doby žalobkyňou riadne žalobou uplatneného nároku na zaplatenie peňažnej sumy. V danom prípade nedošlo k zmene žaloby (nebolo to ani potrebné, pozn.) a iné právne posúdenie veci súdom nemalo vplyv na spočívanie premlčania. Z hľadiska rozhodovania vo veci samej je v konečnom dôsledku vecou súdu, aby tvrdený skutkový stav podradil pod konkrétnu hmotnoprávnu normu, ktorá tomuto skutkovému stavu zodpovedá.

48. Ústavný súd preto konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu zasahoval, preto pri predbežnom prerokovaní zamietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

49. Vzhľadom na to, že ústavný súd konštatoval zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti, ostatnými návrhmi obsiahnutými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia a priznanie náhrady trov konania) sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu